

İLİÇ'TE YÜRÜTMİYİ DURDURMA KARARLARI YETMEZ, VERİLMİŞ BÜTÜN ÇED VE İŞLETME İZİNLERİ İPTAL EDİLMELİDİR!

TMMOB Yönetim Kurulu Başkanı Emin Koramaz, 13 Şubat 2024 tarihinde Erzincan İliç'te yaşanan maden felaketinin ardından, Erzincan İdare Mahkemesi'nin verdiği karara ilişkin olarak 5 Mart 2024 "İliç'te Yürütmeyi Durdurma Kararları Yetmez, Verilmiş Bütün ÇED ve İşletme İzinleri İptal Edilmelidir!" başlıklı bir basın açıklaması gerçekleştirdi

Erzincan İli İliç İlçesi Çöpler mevkiinde bulunan, Ana-gold Madencilik Sanayi ve Ticaret A.Ş. tarafından işletilen Çöpler Kompleks Maden İşletmesinde "Çöpler Kompleks Madeni 2. Kapasite Artışı ve Flatasyon Tesisi Projesi" ile ilgili 2021 yılında Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığı tarafından verilen ÇED Olumlu kararı ile "Çöpler Kompleks Madeni Açık Ocak Genişleme Projesi" ile ilgili 2023 yılında Erzincan Valiliği Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği İl Müdürlüğü'nce verilen ÇED Gerekli Değildir kararlarına karşı Birliğimizce açılan davalarda Erzincan İdare Mahkemesi dava konusu işlemlerin yürütmesinin durdurulmasına karar verdi.

TMMOB tarafından hem ÇED Olumlu kararına hem de ÇED Gerekli Değildir kararına karşı açılan davalarda gerek dilekçelerde gerekse de keşif esnasında bilirkişi heyetine sunulan teknik beyanlarda siyanürlü altın işletmeciliğinin tehlikeleri, etkileri, özellikle liç sahasında yaşanabilecek kayma defaatle dile getirilmiştir. Fakat üç yılı bulan yargılama sürecinde ne Valilik ne Bakanlık ne

de Mahkemece dile getirdiğimiz hususlar ısrarla dikkate alınmamış faaliyetin devamına imkân sağlanmıştır. Neticesinde ise ne yazık ki ısrarla dikkat çekmeye çalıştığımız tehlike 13 Şubat tarihinde gerçekleşmiştir.

Yaşanan faciadan sonra yargılama süreçlerinde altını çizdiğimiz tehlikelerin gerçekleştiği ısrarlı bir biçimde dile getirilmiş, Mahkemeye söz konusu kararların ayrıca bir incelemeye gerek kalmaksızın derhal iptal edilmesi gerektiği yönünde beyanlar sunulmuştur. Ancak yapılan faaliyetin zararları bütün açıklığıyla ortaya çıkmasına rağmen bu yönde bir karar verilmekten ısrarla kaçınılmaktadır. 13 Şubat tarihinde yaşananların hemen akabinde Mahkemeye sunulan beyanların üzerine Mahkemece ancak ara kararlar tesis edilmiş ve iki dosyada da ara kararlarda yürütmenin durdurulması kararı hakkında bir hükme varabilmek için Bakanlık tarafından duyuru-lan işletmenin izin ve lisanslarının iptaline ilişkin işlemler ile dayanağı bilgi ve belgelerin Bakanlıktan istenilmesine, yine Bakanlıktan 13.02.2024 tarihinde gerçekleşen

olayın nasıl ve ne şekilde meydana geldiğine yönelik açıklama getirilerek, olayın gerçekleştiği yerin koordinat bilgilerinin yer aldığı harita ve kroki örneklerinin istenilmesine, meydana gelen olay sonrası ön inceleme ve araştırmanın tamamlanıp tamamlanmadığının sorularak, hazırlandı ise ön inceleme / araştırma raporu ile dayanağı bilgi ve belgelerin bir örneğinin gönderilmesinin istenilmesine karar verilmiştir.

PROJEDE ÇEVRE AÇISINDAN SAKINCA görülmesi bir yana sakınca GERÇEKLEŞMİŞ OLMASINA, Dolayısıyla projede çevre açısından sakınca GÖRÜLMEDİĞİ İFADE EDİLEN DAVA KONUSU ÇED KARARLARINDA HUKUKA UYARLIK BULUNMADIĞI ÇOK AÇIK OLMASINA, karşın Mahkemece yürütmenin durdurulması talebi dahi karara bağlanamamış bir karar verilmekten imtina edilmiştir.

Yargısal sürecin yeterince uzadığı da göz önünde bulundurularak Birliğimizde daha önce de defalarca ifade edildiği gibi projenin etkilerinin olumlu olmadığı, alınabilecek önlemlerle de bu etkilerin önlenemeyeceği hatırlatılmış, tonlarca siyanürlü toprağın çevreye yayılarak 9 işçinin yığın altında kaldığı bir katliamda yargılama sürecinin daha fazla uzatılmaması gerektiği, derhal bir karar verilmesi gerektiği ifade edilmiştir. Geline aşamada yaşananların üzerinden 21 gün geçmesi neticesinde ancak ara kararlar verilebilmiş ve 04.03.2024 tarihinde Erzincan İdare Mahkemesince hem ÇED Olumlu kararına karşı açtığımız davada hem de hem ÇED Gerekli Değildir kararına açmış olduğumuz davada yürütmenin durdurulmasına karar verilmiştir.

Erzincan İdare Mahkemesince; dosyaya sunmuş olduğumuz onlarca talep dilekçesine ve dava konusu ÇED kararlarının hukuka aykırılığı kuşkuya yer bırakmayacak biçimde ortaya çıkmış olmasına karşın derhal iptal kararı verilebilecekken ancak 21 gün sonra, bilirkişi raporunun teslimine değin yürütmenin durdurulmasına karar verilebilmiştir.

Mahkeme bir kez daha sorumluluğu kendi üzerinden atacak bir karar imza atmıştır. Yargılamanın gelmiş olduğu aşamada iptal kararı verilmesi yargılama ilkeleri karşısında da zorunlu hale gelmiş olmasına karşın Erzincan İdare Mahkemesi, üstelik Bakanlığın açık ocak işletmesine ilişkin çevre izin lisans belgesinin iptaline ilişkin açıklamasına atıfla ancak geçici süreli bir yürütmenin

durdurulması kararı vermiştir. Hukuka uygunluğu denetlemekle asıl görevli Mahkemenin bu kararı her ne kadar sorumluluğu bilirkişilerin ve Bakanlığın üzerine bırakan bir karar olsa da sonucu itibariyle maden işletmesinin bütününe ilişkin ÇED kararlarının yürütülmesinin durdurulmasını dolayısıyla bu karara bağlı yürütülen işlemlerin de devamının engellenmesini sağlamaktadır.

Ancak daha önce de hem yargılama süresince hem de teknik raporlarımızda defalarca açıklamış olduğumuz üzere orman alanlarının, ekolojik ve biyolojik değerlerin, flora ve fauna bileşenlerinin, tarım ve mera alanlarının, su kaynakları ve havzalarının, kültürel ve tarihi mirasın, yerleşme alanlarının tahribine yol açan siyanürlü maden işletmeciliğine ilişkin proje, çevre ve insan sağlığı üzerinde geri dönüşü olmayan tahribatlara yol açmaktadır. Nitekim son yaşananlar da bunu acı bir biçimde yeniden göstermiştir. Dolayısıyla yürütmenin durdurulması kararları ile yetinilmeden Birliğimiz tarafından açılan iki davada da derhal iptal kararları verilmesi, insan ve çevre sağlığı için zorunludur.

Bununla birlikte yalnızca süregelen davaların konusu olan ÇED kararlarının iptali ile yetinilmemeli, faaliyete başladığı yıllardan itibaren doğal çevrenin tahribata uğramasına, tarımsal faaliyetlerin hayvancılığın zarar görmesine yol açan; yürütülen sömürge madencilik ile ülkemizin kaynaklarının yabancı şirketlere aktarılmasına yol açan bir projeye son verilerek maden işletmesi derhal kapatılmalıdır.

2018 ve 2022 yıllarında aynı maden sahasının yol açtığı çevresel zararlar ortadayken faaliyetin sürmesine olanak sağlayan, liç sahasında yaşanabilecek kaymayı defalarca dile getirmemize rağmen kulaklarını kapayan kamu görevlileri ile şirket yetkileri başta olmak üzere sorumlu bütün kişiler etkili bir soruşturma neticesinde açığa çıkarılmalıdır.

Madenlerimiz ulusal ve uluslararası sermaye gruplarının yağma alanı olmaktan çıkarılmalı, iliç'te yaşanan felaketin tüm sorumluları yargı karşısında hesap vermeli, tüm ÇED kararları iptal edilmeli ve işletme derhal kapatılmalıdır.

Emin Koramaz
TMMOB Yönetim Kurulu Başkanı